

กระบวนการ Dialogue ที่รู้จักกันในชื่อ 'สุนทรีสนทนา' ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานจิตใจของบุคคล เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดและความเข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่หลากหลายอย่างสมดุลและเป็นระบบ อันเป็นผลมาจากสติปัญญาาร่วมที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มีศักยภาพกว้างไกลกว่าศักยภาพของความคิดสติปัญญาของปัจเจกบุคคล ทำให้เกิดการพัฒนานาในระดับกลุ่ม ชุมชน และสังคมของหน่วยงานในที่สุด สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างช้าๆ แต่เป็นไปด้วยความมั่นคง และสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องตามมา อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน การเกิดขึ้นเองของทักษะเหล่านี้มีความเป็นไปได้ค่อนข้างจำกัด เนื่องด้วยข้อมูลข่าวสารปัจจัยภายนอกอันหลากหลายที่ดึงดูดความสนใจ อันทำให้สมาธิของผู้คนกวัดแกว่งอยู่เสมอ การพัฒนาเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่องอยู่เป็นระยะ

หนังสือแบบฝึกหัดเล่มนี้เป็นการรวมเทคนิคที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ทักษะสำหรับกระบวนการ Dialogue ให้เกิดขึ้นกับปัจเจกบุคคล โดยอธิบายรายละเอียดวิธีการฝึกฝนอย่างมีลำดับขั้นตอน อีกทั้งแต่ละบทจะมีความแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ เป็นการฝึกฝนพัฒนาทั้งทักษะสำหรับ Pure Dialogue และ Applied Dialogue หรือ Discussion อันเป็นทักษะพื้นฐานของการดำรงอยู่และทำงานร่วมกันในสังคมของมนุษย์

ผมได้ใช้แบบฝึกหัดเหล่านี้ สำหรับการพัฒนากระบวนการ Dialogue ในหลายองค์กร ตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่มักจะใช้แบบฝึกหัดเรื่องที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 เป็นกิจกรรมหลักและดำเนินอย่างซ้ำๆ ไปมาให้เกิดความชำนาญ ขณะที่กิจกรรมในแบบฝึกหัดบทอื่นๆ จะเป็นเรื่องที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ และบางเรื่องประยุกต์มาจากหนังสือ The Fifth Discipline Fieldbook ของ Peter Senge และคณะ โดยทำการปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับสภาพแวดล้อมองค์กรในบริบทของสังคมไทย

ผมต้องขอขอบพระคุณ บริษัท การจัดการธุรกิจ จำกัด (BMC) ที่ให้การสนับสนุนในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ และขอขอบคุณอาจารย์ มาริสา เข้าวัดผดุงพงศ์ นายกสมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย (PMAT) และกรรมการบริหารบริษัท BMC ที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างสูง

แบบฝึกหัดเหล่านี้จะไร้ประสิทธิภาพ หากบุคคลขาดความมุ่งมั่นจริงจังในการพัฒนาทักษะของตนเอง โดยพยายามสร้างแรงบันดาลใจและความปรารถนาส่วนตัว (Aspiration) ที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ดีกว่า การทบทวนและอภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันภายหลังจากการฝึกฝนของแต่ละบทย่อมจะทำให้การเรียนรู้และการเก็บเกี่ยวผลเป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น พัฒนาทักษะได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

ขอกราบระลึกพระคุณมารดาบิดา ครูอาจารย์ ที่เมตตาให้ชีวิตและบ่มเพาะสติปัญญาที่แจ่มใส ขอขอบคุณคุณจี น้องพิมพ์ และน้องพัชร ที่ช่วยออกแบบแนวคิด สเก็ตภาพ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา และขอขอบคุณคำแนะนำและการสนับสนุนจากอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ สุดท้ายต้องขอขอบคุณในความกรุณาของท่านผู้อ่านที่สละเวลา เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใด ผมต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ พร้อมน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงในโอกาสต่อไป และขออธิษฐานจิตให้สิ่งที่ดีทั้งหลายจากฝึกปฏิบัตินี้ จงบังเกิดแก่ทุกท่านโดยเร็ววัน

ด้วยจิตคารวะ

ดร.มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร

วันพ้อแห่งชาติ 2552

montchai@hotmail.com

รู้จัก 'Dialogue' 1

- >> เข้าสู่ Dialogue.....2
- >> ก่อนเริ่มการฝึก.....6
- >> Dialogue กับการบริหารจัดการ.....15

แบบฝึกปฏิบัติ 'Dialogue' 23

- >> เรื่องที่ 1 โลกในตัวเรา.....24
- >> เรื่องที่ 2 พัฒนาการของกลุ่ม.....28
- >> เรื่องที่ 3 ความเงียบ.....33
- >> เรื่องที่ 4 ประเมินตนเอง.....36
- >> เรื่องที่ 5 เขียนกราฟสังเกตการณ์.....40
- >> เรื่องที่ 6 Double Loop Learning.....47
- >> เรื่องที่ 7 เป้าหมายและความคาดหวัง.....54
- >> เรื่องที่ 8 สื่อด้วยภาพวาด.....58
- >> เรื่องที่ 9 เขียนผังเชิงระบบ.....62
- >> เรื่องที่ 10 รู้ตัวทุกขณะ.....68
- >> เรื่องที่ 11 เรื่องที่ไม่อาจนำมาคุยกันได้.....74
- >> เรื่องที่ 12 บอกเล่าและสะท้อนความคิด.....82
- >> เรื่องที่ 13 ปิดตา.....88
- >> เรื่องที่ 14 อ่างเลี้ยงปลา.....94
- >> ถ่ายวิดีโอ กิจกรรม 'อ่างเลี้ยงปลา'.....101

หนังสืออ้างอิง..... 103

เกี่ยวกับผู้เขียน..... 104